

Aleksandra Kostič (1966–2022)

»Umetniška dela so postavljena v perspektivah vključujočega postavljanja umetnin v prostor – raznolike umetnostne estetike in tehnike, vsebine in izbira medijev, ki jih umetniki kreativno uporabljajo, se med seboj mešajo in postavljajo v medsebojne dialoge, sorodnosti in nasprotovanja. Medsebojna prepletenost je osnovna ideja ...« Refleksije ob *Majskem salonu*, ki so še vedno na ogled v razstavišču Kibla Portal, sodijo med zadnje zapise Aleksandre Kostič, vodje in predsednice mariborskega centra Kibla, ki se je po dolgi boleznici veliko prezgodaj poslovila.

Te refleksije pravzaprav odsevajo osrednji credo delovanja Ale-

ksandre Kostič – neizmerno širino razmišljanja in delovanja. Čeprav je bila njena profesionalna pot neortodoksna, saj je vedno razmišljala zunaj ustaljenih okvirov, ni bila nikoli ekskluzivna, umetnost je vedno pojmovala neselektivno, edini kriterij je bila kakovost. Vedno je bila korak pred drugimi in nikoli ni pomišljala, da ne bi izbrala neznane, alternativne poti. Čeprav se je kot kustosinja odlikovala že v Umetnostni galeriji Maribor (UGM), se je sredi devetdesetih let prejšnjega stoletja s Petrom Tomažem Dobrilo odločila za na videz negotov, v resnici pa prav vizionarski korak ustanovitve multimedijskega centra Kibla.

Ta je bil v svojih začetkih zgolj kibernetična kavarna z edinim prostim javnim dostopom do interneta v mestu, v naslednjih petindvajsetih letih pa je prerasel z izjemno mednarodno prepoznavno institucijo s celo paleto dejavnosti – od interdisciplinarne, intermedijske, multimedijske, vizualne, glasbene in AV-umetnosti do kreativnih industrij ter formalnega in neformalnega izobraževanja. Na številnih področjih, najsi gre za sintezo znanosti in umetnosti, virtualnih galerij, spletne televizije in radia ali kreiranje alternativne robotike ter digitalizacijo kulturne dediščine, je bilo delo Aleksandre Kostič in

FOTO DAMJAN ŠVARC

njene ekipe pionirsko, in to ne zgolj v slovenskem, temveč tudi v srednjeevropskem prostoru.

»Vsaka razstava je nov, pogosto nepredvidljiv izziv,« je dejala v enem od intervjujev. Projekti postajajo zelo kompleksni, in čeprav je bila suverena v obvladovanju različnih teoretičnih in praktičnih izzivov realnega ali virtualnega prezentiranja umetnosti, vse tja do navidezne (VR) in razširjene resničnosti (XR), je zagovarjala skupinsko delo in skupinsko kuriranje. Tako imenovano mreženje se na današnji kulturni sceni vse prepogosto uporablja zgolj kot evfemizem za bolj ali manj formalistične naveze. Pri njej so bile

vse povezave jasne in konkretne, ne nazadnje je bil eden od njenih najbolj eminentnih v zadnjem obdobju kreiranje projekta RUK, mreže raziskovalnih centrov na presečišču umetnosti, znanosti in tehnologije. Kot omenjeno, je bila angažirana tudi na vseh drugih področjih, najsi gre za organizacijsko in menedžersko delo, tehnične in tehnološke rešitve, arhivsko in pedagoško delo ter tudi in predvsem kritično in publicistično.

Še nedolgo tega sva se dogovarjala za obisk pri Marku Jakšetu, ki letos predstavlja Slovenijo na *Beneškem bienalu*, prav Kibla pa sodi med redke institucije, v katerih so redno in kontinuirano predstav-

ljali njegova dela. Jakše, ki nikoli ne daje intervjujev, je privolil zgolj v neformalni pogovor ob kozarčku, vendar je hotel, da bi bila ob pogovoru prisotna tudi Aleksandra Kostič. No, srečanja nazadnje ni bilo, ob Marku Jakšetu jo bo pogrešala še vrsta domačih in tujih likovnih ter vizualnih ustvarjalcev, najsi uporabljajo čopič, računalniško miško ali VR-očala. In tudi številni drugi, ker jo je ob vseh vrhunskih profesionalnih karakteristikah odlikovalo tudi pristno zanimanje za sočloveka ter empatija in naklonjenost, najsi je šlo za vrhunskega umetnika ali slehernika.

PETER RAK